

Vabariigi Valitsuse protokollilise otsuse „Sisejulgeolekufondi rakenduskava 2021–2027 versioon 4.0“ kinnitamine“ eelnõu seletuskiri

I. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsus (edaspidi *VV*) kinnitas Sisejulgeolekufondi¹ (edaspidi *ISF*) rakenduskava 22. septembril 2022. a ning Euroopa Komisjon (edaspidi *EK*) 27. oktoobril 2022. a. otsusega nr C(2022)7920. ISFi rakenduskava muudeti 2. oktoobril 2023. a, kui suurendati tegevustoetuse osakaalu, kuid rakenduskava kogumaht ei muutunud. Lisaks muudeti rakenduskava seoses vaheülevaatuse lisavahendite eraldamisega 2025. aastal. Praegu kehtib rakenduskava versioon 3.0, mille EK kinnitas 03.11.2025.

2026. a 25. veebruaril tegi EK täiendava rahastusotsuse (Ares (2026)2107944 – 25/02/2026) erimeetme projekti rahastamiseks. Raha kasutuselevõtuks peab Siseministeerium (edaspidi *SiM*) esitama EK-le rakenduskava uue versiooni (4.0). Kuna muutuvad rakenduskava maht ja näitajad, peab „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse“ § 46 lõigete 2 ja 3 kohaselt selle eelnevalt heaks kiitma VV.

SiM esitab VV-le kinnitamiseks ISFi rakenduskava muudatused.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi nõunik Ülle Leht (ylle.leht@siseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Heli Simson (heli.simson@siseministeerium.ee).

II. Rakenduskava muudatuste sisu

Protokollilise otsuse eelnõu eesmärk on kinnitada ISFi rakenduskava 2021–2027 muudatused.

Muudatus puudutab peamiselt ISFi rakenduskava esimest erieesmärki - tõhustada ja hõlbustada teabevahetust pädevates asutustes ja asjaomastes liidu organites, ametites ja asutustes ning nende vahel ning asjakohasel juhul kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.

EK eraldab sihtotstarbeliselt lisavahendeid summas 172 530,85 eurot (sh 9 765,9 eurot tehniliseks abiks) projekti „SIENA² roll-out support“ elluviimiseks. SIENA on EL õiguskaitseasutuste infovahetuse rakendus, mis direktiivi (EL) 2023/977³ kohaselt on ettenähtud põhiliseks kommunikatsiooniallikaks info vahetamisel EL liikmesriikide ja Europoli vahel. Projektiga laiendatakse SIENA kasutajate hulka, mis on vajalik, et vastata nimetatud direktiivi nõuetele efektiivseks infovahetuseks õiguskaitseasutuste vahel, tagada kiire, turvaline ja ühtne suhtluskanal kogu EL siseturvalisuse võrgustikus ning parandada operatiivset koostööd piiriüleste kuritegude vastu võitlemisel.

¹ Ingl *Internal Security Fund*.

² SIENA – *Secure Information Exchange Network Application*

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. a direktiiv (EL) 2023/977, mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahelist teabevahetust

Erimeetme projekti lisandumisega suureneb kaasrahastamise kohustus, täiendavalt on juurde vaja 18 084,99 eurot, mis planeeritakse riigieelarvesse RES protsessis.

Erimeetme projekti viib ellu Politsei- ja Piirivalveamet ning temaga sõlmitakse toetusleping.

Väljund- ja tulemusnäitajad ning sekkumiste liigid

Erimeetme projekti lisandumisega muutuvad osaliselt rakenduskava tegevuste väljund- ja tulemusnäitajate sihtväärtused (rakenduskava tabelid 1 ja 2) ning summade jaotus sekkumise liikide kaupa (rakenduskava tabel 3). Lisaks muudetakse erieesmärgis 1 Politsei- ja Piirivalveameti käimasolevate projektide jaotust sekkumise ja meetme liikide osas (rakenduskava tabel 3) ning erieesmärgis 2 Maksu- ja Tolliameti käimasoleva projekti jaotust sekkumise liikide osas (rakenduskava tabel 6).

Alltoodud tabelid kajastavad ainult muudetud ridu. Muudatused tabelites on märgitud paksus kirjas ning on mitteametlikult eelkooskõlastatud EK-ga.

Tabel 1. Erieesmärgi 1 (teabevahetuse tõhustamine) väljundnäitajad rakenduskavas

Tunnuskood	Näitaja	Mõõtühik	Vahe-eesmärk (2024)	Sihtväärtus (2029)
O.1.1	Koolitustegevuses osalejate arv	Arv	12	37237
O.1.3	Välja töötatud / kohandatud / hooldatud IKT-süsteemide arv	Arv	1	910
O.1.4	Ostetud seadmete arv	Arv	6	9698

Tabel 2. Erieesmärgi 1 (teabevahetuse tõhustamine) tulemusnäitajad rakenduskavas

Tunnuskood	Näitaja	Sihtväärtus (2029)	Sihtväärtuse mõõtühik
R.1.5	Liikmesriikides / julgeolekuga seotud ELi ja detsentraliseeritud infosüsteemidega / rahvusvaheliste andmebaasidega koostalitlusvõimeliseks muudetud IKT-süsteemide arv	34	Absoluutarv
R.1.6	Selliste haldusüksuste arv, mis on välja töötanud või ajakohastanud olemasolevaid teabevahetusmehhanisme/menetlusi/vahendeid/ juhiseid teabe vahetamiseks teiste liikmesriikidega / liidu organite, ametite või asutustega / kolmandate	34	Absoluutarv

	riikidega / rahvusvaheliste organisatsioonidega		
R.1.7	Nende osalejate arv, kes peavad koolitust oma töö jaoks kasulikuks	27 177	Absoluutarv
R.1.8	Nende osalejate arv, kes teatavad kolm kuud pärast koolitust, et nad kasutavad koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevust	27 177	Absoluutarv

Tabel 3. Erieesmärgile 1 (teabevahetuse tõhustamine) eraldatud vahendite (EL) esialgne jaotus sekkumise liigi kaupa

Erieesmärk	Sekkumise liik	Kood	Esialgne summa (eurodes)
SO1	IKT-süsteemid, koostalitlusvõime, andmekvaliteet (välja arvatud seadmed)	001	13 489 158,61 13 187 144,96
SO1	Seadmed	008	782 351,25 1 247 129,85

Tabel 6. Erieesmärgile 2 (piiriülene koostöö) eraldatud vahendite (EL) esialgne jaotus sekkumise liigi kaupa

Erieesmärk	Sekkumise liik	Kood	Esialgne summa (eurodes)
SO2	Koolitus	005	465 000 456 056,2
SO2	Seadmed	008	105 001,2 113 945

Tehakse tehniline muudatus Schengeni hindamise raames antud soovitude arvesse võtmise näitaja osas, kuna EK ettepanekul muudetakse sihtväärtuse mõõtühikuks arvu asemel protsent ning sellest tulenevalt muutub ka sihtväärtus (rakenduskava tabel 5).

Tabel 5. Erieesmärgi 2 (Piiriülese koostöö tõhustamine) tulemusnäitajad rakenduskavas

Tunnu skood	Näitaja	Sihtväärtus (2029)	Sihtväärtuse mõõtühik
R.2.10	Nende Schengeni hindamiste raames antud soovitude arv, mida on arvesse võetud	+ 100	Arv Protsent

Tehniline abi ISFi tulemuslikuks haldamiseks

EK eraldab tehnilist abi ühtse määra alusel, mis on vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2021. a määruse (EL) 2021/1060, artikli 36 lõike 5 punkti b) alapunktile vi, 6% EK heaks kiidetud maksetaotluses sisalduvatest rahastamiskõlblikest kuludest. See tähendab, et igale kinnitatud maksetaotlusele lisab EK 6%. Näiteks, kui Eesti esitab taotluse 1 miljoni euro

hüvitamiseks ja tehtud kulud vastavad kõikidele tingimustele, hüvitab EK 1 miljoni ja lisab juurde 60 000 eurot. Tehnilise abi kasutamise eesmärk on viia ISFi rakenduskava 2021–2027 tulemuslikult ellu ja selle kasutamist korraldab Siseminister Siseministri 12. mai 2023. a käskkirja nr 1-3/72 „Perioodi 2021–2027 Siseturvalisuspoliitika fondide tehnilise abi kasutamise tingimused“ kohaselt.

Erimeetme projekti lisandumisega **suureneb tehnilise abi eelarve 9 765,9 euro võrra**. Lisaraha jaguneb erinevate tegevuste vahel (rakenduskava tabel 10). Enim planeeritakse raha rakendamisele, seirele ja kontrollile, kuna selle sekkumisiigi alt on võimalik korraldusasutusel katta fondi rakendamisega seotud teenistujate tööjõukulu.

Tabel 10. Tehnilise abi jaotus

Sekkumise liik	Kood	Esialgne summa (eurodes)
Teave ja teavitamine	001	17 515,71 17 614,71
Ettevalmistamine, rakendamine, seire ja kontroll	002	1 488 835,21 1 497 136,21
Hindamine ja uuringud, andmete kogumine	003	122 609,96 123 292,86
Suutlikkuse suurendamine	004	122 609,96 123 292,96

Rahalised eraldised meetme liikide kaupa

Seoses eelnimetatud muudatustega muutuvad rahalised eraldised fondide ja liikmesriigi osaluste ning meetme liikide kaupa rakenduskava tabelis 12 järgmiselt:

Tabel 12. Kõik rahalised eraldised fondide ja liikmesriigi osaluste kaupa

Erieesmärk	Meetme liik	Liidu osalus (a)	Liikmesriigi osalus (b)=(c)+(d)	Liikmesriigi osaluse esialgne jaotus		Kokku e=(a)+(b)
				avalik (c)	era-sektor (d)	
Erieesmärk 1	Tava-tegevused	4 481 105,86 4 527 605,86	1 493 701,95 1 509 202	1 493 701,95 1 509 202	0	5 974 807,81 6 036 807,86
	Erimeetme projektid	162 764,95	18 084,99	18 084,99	0	180 849,94
	Lisa IV tegevused	5 501 636,25	1 833 878,75	1 833 878,75	0	7 335 515,0
	Tegevus-toetus	4 288 767,75 4 242 267,75	1 429 589,25 1 414 089,25	1 429 589,25 1 414 089,25	0	5 718 357,0 5 656 357
Erieesmärk 1 kokku		14 271 509,86 14 434 274,81	4 757 169,95 4 775 254,99	4 757 169,95 4 775 254,99	0	19 028 679,81 19 209 529,8
Erieesmärk 2	Tava-tegevused	1 327 500,00	442 500,00	442 500,00	0	1 770 000,0
	Erimeetme projektid	429 901,20	47 766,80	47 766,80	0	477 668,0
	Lisa IV tegevused	0	0	0	0	0

Erieesmärk 2 kokku		1 757 401,20	490 266,80	490 266,80	0	2 247 668,0
Erieesmärk 3	Tava-tegevused	9 922 867,50	3 307 622,50	3 307 622,50	0	13 230 490,0
	Erimeetme projektid	436 068,90	48 452,10	48 452,10	0	484 521,0
	Lisa IV tegevused	1 687 500,00	562 500,00	562 500,00	0	2 250 000,0
	Tegevus-toetus	1 117 500,00	372 500,00	372 500,00	0	1 490 000,0
Erieesmärk 3 kokku		13 163 936,40	4 291 074,60	4 291 074,60	0	17 455 011,0
Ühissätete määruse artikli 36 lõike 5 kohane tehniline abi		1 751 570,84 1 761 336,74				1 751 570,84 1 761 336,74
Ühissätete määruse artikli 37 kohane tehniline abi	-	-	-	-	-	-
Kogusumma		30 944 418,30 31 116 949,15	9 538 511,35 9 556 596,39	9 538 511,35 9 556 596,39	0	40 482 929,65 40 673 545,54

III. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

ELi lepingu artikli 3 lõikes 2 on nähtud ette, et EL moodustab oma kodanikele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva sisepiirideta ala, kus isikute vaba liikumine on tagatud koos välispiirikontrolli, varjupaiga ja sisserändega ning kuritegevuse ennetamise ja selle vastu võitlemisega seotud asjakohaste meetmete rakendamisega.

ELi õigus võtta siseasjade valdkonnas meetmeid tuleneb ELi toimimise lepingu V jaotisest „Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala“, eelkõige selle artikli 77 lõikest 2, artikli 79 lõigetest 2 ja 4, artikli 82 lõikest 1, artiklist 84 ja artikli 87 lõikest 2. Koostöö kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega tugineb ELi toimimise lepingu artikli 212 lõikele 3.

ELi toimimise lepingu artikli 80 kohaselt reguleeritakse ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise 2. peatükis sätestatud ELi asjaomast poliitikat ja selle rakendamist solidaarsuse ning vastutuse jagamise põhimõtte järgi, sealhulgas põhimõtte, mille kohaselt jagatakse kõnealuse poliitika finantskoormus liikmesriikide vahel õiglaselt.

ISFi vahendite andmist ja kasutamist perioodil 2021–2027 on reguleeritud järgmistes ELi õigusaktides:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/2509, 23. september 2024, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (uuesti sõnastatud)⁴;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi,

⁴ [ELT L, 2024/2509, 26.9.2024.](#)

Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid⁵;

- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1149, millega luuakse Sisejulgeolekufond⁶.

ISFi rakenduskava on nimetatud õigusaktidega kooskõlas.

IV. Rakenduskava muudatuste mõju

Siseturvalisuse valdkonna spetsiifilisuse tõttu on sellel peale riigieelarve olnud siiani vähe võimalikke muid rahastusallikaid. Kuivõrd sisejulgeoleku valdkonna rahalised vajadused on jätkuvalt suured, tuleb nende rahastamiseks kasutada maksimaalselt valdkondlikke ELi toetuseid.

ISFi rakenduskava muutmisega luuakse täiendav võimalus viia ellu ISFi määruses kirjeldatud eesmärged kooskõlas strateegiliste arengudokumentidega ja riigi eelarvestrateegias kindlakstehtud vajadustega.

Rakenduskava muudatuste kinnitamisega lisandub riigile kaasrahastamise kohustus 10% erimeetme projekti mahust.

Enne kulude hüvitamist on elluviijad kohustatud kinnitama, et projektide läbiviimisel lähtutakse keskkonnahoidlikest põhimõtetest, arvestatakse põhiõigustega, seal hulgas välditakse eelarvamuslikke, stereotüüpseid ja kallutatud otsuseid, järgitakse andmekaitse, soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise põhimõtet ning arvestatakse haavatavate isikute erivajadusega. Toetuse saaja tagab, et hangitavatest seadmetest ning riist- ja tarkvara tehnilistest omadustest ja seadistustest, aga ka nende tootjast või tugiteenuse pakkujast ei rakendu ohtu Eesti ja ELi julgeolekule.

Mõjuhindamise kokkuvõttena võib öelda, et rakenduskava muudatustel on positiivne mõju eelkõige riigi eelarvele ning siseturvalisuse valdkonnale. Tekib võimalus kasutada ELi toetust tegevusteks, mis aitavad täita Sisejulgeolekufondi eesmärged.

V. Eelnõu rakendamise seotud kulud ja nende rahastamine

Rakenduskava muutmisega kaasneb erimeetme projekti kaasrahastamise kohustus, täiendavalt on juurde vaja 18 084,99 eurot, mis planeeritakse riigieelarvesse RES protsessis.

Tehniline abi on 100% EL toetus ja kaasfinantseeringut lisama ei pea.

Koos kohustusliku kaasfinantseeringuga on pärast muudatust ISFi rakenduskava maht 40 673 545,54 eurot, sh ELi toetus 31 116 949,15 eurot ja riiklik kaasfinantseering 9 556 596,39 eurot.

Infosüsteemide erinevate ümardamisreeglite tõttu võib tekkida lõplikes summades sendivahe.

⁵ [ELT L 231, 30.6.2021, lk 159–706.](#)

⁶ [ELT L 251, 15.7.2021, lk 94–131.](#)

VI. Eelnõu koostamine

Kuivõrd rakenduskava muudatused ei pane kohustusi teistele ministeeriumidele ega Riigikantseile ning ei puuduta nende valitsemisala ülesandeid, koostatakse eelnõu Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 kohaselt eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu vaid Rahandusministeeriumiga.